

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 17/11
Luksemburg, 8 marca 2011 r.

Opinia 1/09

Projekt porozumienia dotyczącego utworzenia europejskiego i wspólnotowego sądu patentowego nie jest zgodny z prawem Unii Europejskiej

Rada Unii Europejskiej opracowała projekt porozumienia międzynarodowego, które miałyby zostać zawarte między państwami członkowskimi, Unią Europejską i państwami trzecimi, stronami konwencji o patencie europejskim¹ i dotyczy utworzenia sądu właściwego do rozstrzygania sporów z zakresu patentu europejskiego i przyszłego patentu wspólnotowego. Ów projekt porozumienia wpisuje się w szerszy kontekst wprowadzenia wspólnego systemu dla patentu europejskiego i patentu wspólnotowego, który miałby być udzielany przez Europejski Urząd Patentowy. Obecnie, mimo że procedura udzielania patentu europejskiego jest jednolita, sam patent stanowi zbiór patentów krajowych, z których każdy podlega prawu krajowemu państw wskazanych przez uprawnionego z patentu. Natomiast przyszły patent wspólnotowy różniłby się tym, że miałby on charakter jednolity i autonomiczny, wywierając takie same skutki w obrębie całej Unii. Jego udzielenie, przeniesienie, unieważnienie czy też wygaśnięcie byłoby możliwe tylko w odniesieniu do całego obszaru Unii.

Projekt porozumienia międzynarodowego powołuje europejski i wspólnotowy sąd patentowy, który miałby się składać z sądu pierwszej instancji – obejmującego oddział centralny i oddziały lokalne lub regionalne – oraz z sądu apelacyjnego i wspólnego sekretariatu.

W tym kontekście Rada wystąpiła do Trybunału Sprawiedliwości o wydanie opinii w sprawie zgodności przewidywanego porozumienia z prawem Unii².

Trybunał zauważył na wstępie, że zgodnie z tym porozumieniem europejski i wspólnotowy sąd patentowy stanowi instytucję, która pozostaje poza instytucjonalnymi i sądowniczymi ramami Unii. Jest on organizacją, która na mocy prawa międzynarodowego dysponuje własną osobowością prawną. Projekt porozumienia przyznaje temu sądowi wyłączną właściwość do rozstrzygania licznych rodzajów powództw wnoszonych przez jednostki w dziedzinie patentów, w szczególności powództw dotyczących faktycznych lub potencjalnych naruszeń patentów, powództw dotyczących ich unieważnienia, jak również niektórych powództw o odszkodowanie lub zadośćuczynienie. W tym zakresie **sądy państw członkowskich** zostałyby pozbawione wspomnianej właściwości i **zachowałyby jedynie uprawnienia, które nie byłyby objęte wyłączną właściwością europejskiego i wspólnotowego sądu patentowego.**

Trybunał dodał, że sąd ten przy wykonywaniu swych funkcji byłby zobowiązany do dokonywania wykładni i stosowania prawa Unii. Trybunał orzekł, że umowa międzynarodowa przewidująca ustanowienie organu sądowego, który miałby dokonywać wykładni postanowień tej umowy, nie jest co do zasady niezgodna z prawem Unii. Dopuścił on również, że umowy międzynarodowe mogą wywoływać następstwa w sferze jego własnych kompetencji, pod warunkiem jednak, że zostaną spełnione podstawowe przesłanki do zachowania ich istoty, tak aby nie ucierpiała na tym autonomia

¹ Konwencja o udzielaniu patentów europejskich, sporządzona w Monachium w dniu 5 października 1973 r., jest umową międzynarodową zawartą przez trzydzieści osiem państw, której stronami są obecnie wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej. Sama Unia nie jest stroną tej konwencji.

² Do postępowania tego przystąpiło, w charakterze interwenienta, 21 państw członkowskich.

porządku prawnego Unii. Jednak, w odróżnieniu od innych międzynarodowych systemów sądowniczych, które były przedmiotem wcześniejszych opinii Trybunału³, **europejski i wspólnotowy sąd patentowy miałby dokonywać wykładni i stosować** nie tylko przewidywane porozumienie międzynarodowe, ale również **przepisy prawa Unii**.

Ponadto Trybunał stwierdził, że **utworzenie tego sądu pozbawiłoby sądy krajowe możliwości, a niekiedy wręcz obowiązku zwrócenia się do Trybunału w trybie prejudycjalnym** w dziedzinie patentów, ponieważ projekt porozumienia przewiduje mechanizm odesłania prejudycjalnego, który zastrzega możliwość wystąpienia z odesłaniem prejudycjalnym na rzecz europejskiego i wspólnotowego sądu patentowego, odmawiając zarazem takiej możliwości sądom krajowym.

Trybunał przypomniał, że obecnie obowiązujący system ustanawia bezpośrednią współpracę między Trybunałem a sądami krajowymi, w ramach której te ostatnie ściśle uczestniczą w prawidłowym stosowaniu i jednolitej wykładni prawa Unii, a także w zapewnieniu ochrony prawom przyznanym jednostkom przez ten porządek prawny. Powierzone odpowiednio sądom krajowym i Trybunałowi funkcje są zatem kluczowe dla zachowania samej istoty prawa Unii.

W tym zakresie Trybunał przypomniał zasadę, zgodnie z którą państwo członkowskie zobowiązane jest naprawić szkody wyrządzone jednostkom w związku z naruszeniem prawa Unii, za które ponosi odpowiedzialność, i to niezależnie od organu państwa, także organu sądowego, którego działanie lub zaniechanie jest źródłem uchybienia. Jednocześnie, w wypadku gdy naruszenia prawa Unii dopuszcza się sąd krajowy, przewidziana jest możliwość wystąpienia do Trybunału celem stwierdzenia takiego uchybienia ze strony danego państwa członkowskiego.

Trybunał zauważył natomiast, że **orzeczenie sądu patentowego, które naruszałoby prawo Unii, nie mogłoby być przedmiotem postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego ani prowadzić do powstania jakiegokolwiek odpowiedzialności majątkowej jednego lub kilku z państw członkowskich**.

W tych okolicznościach Trybunał stwierdził, że planowane porozumienie, przewidując przyznanie wyłącznej właściwości do rozstrzygania określonych rodzajów powództw wnoszonych przez jednostki w dziedzinie patentu wspólnotowego oraz do dokonywania wykładni i stosowania prawa Unii w tej dziedzinie międzynarodowemu organowi sądowemu, który nie jest osadzony w instytucjonalnych i sądowniczych ramach Unii, pozbawiłoby sądy państw członkowskich ich kompetencji w zakresie dokonywania wykładni i stosowania prawa Unii. Porozumienie to wpłynęłoby również na właściwość Trybunału w zakresie udzielania w trybie prejudycjalnym odpowiedzi na pytania kierowane przez sądy krajowe. W wyniku tego **omawiane porozumienie zmieniłoby kluczowe dla zapewnienia istoty prawa Unii kompetencje przyznane instytucjom Unii i państwom członkowskim**.

W konsekwencji Trybunał stwierdził, że **przewidywane porozumienie powołujące europejski i wspólnotowy sąd patentowy nie jest zgodne z przepisami prawa Unii**.

UWAGA: Państwo członkowskie, Parlament Europejski, Rada lub Komisja mogą uzyskać opinię Trybunału Sprawiedliwości w sprawie zgodności przewidywanej umowy z traktatami. W przypadku negatywnej opinii Trybunału, przewidywana umowa nie może wejść w życie, chyba że nastąpi jej zmiana lub rewizja traktatów.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii znajduje się na stronie internetowej CURIA.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca 📞 (+352) 4303 2793

³ Opinia 1/91 z dnia 14 grudnia 1991 r. i opinia 1/00 z dnia 18 kwietnia 2002 r.